

ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်-မ့ၢ် ယမူယဒါအိၣ်ဒဲလဲၣ်.

တၢ်မၤကစၢ်လၢဘဲးထီၣ်ရံၤအပူၤအိၣ်ဒဲးမူဒါဒ် *Equal Opportunity Act 2010 (Vic)* စံးဝဲအသိးကဘၣ်ဒိသဒါဒဲးခိ
ဆၢဝဲဒၣ်ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီလၢန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂိုၢ်ကိအကဲထီၣ်ဒဲးဒၣ်အသးလၢဘဲးထီၣ်ရံၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒဲးမူဒါလၢ *Equal Opportunity Act* အဖီလၢအတဘၣ်ကွာ်တလီထီဒါပုၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်အဒွန်ကလုာ်အဂ့ၢ်အယိန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်မၤကစၢ်တ
ဖၣ်အိၣ်ဒဲးမူဒါဒ် "မူဒါလၢအဂ့ၢ်"လၢတၢ်ကမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်အခါဒဲးဘၣ်ဒိဘၣ်လီၤဘၣ်စးလၢတၢ်ကထူးသံကွာ်တၢ်ကွာ်တလီထီဒါ, သွံၣ်ထဲးတၢ်မၤတရီၤတပါ
ဒဲးတၢ်ဒုးတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်တသ့ဖဲအသ့ကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဒိသဒါဒဲးခိဆၢဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီဒဲးကဲထီၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်တခါလၢအထီဒါဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းပုၤသးဟ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်လိၣ်
န့ၢ်ပၢ်ဒိးဟံပနီၣ်စံးန့ၢ်ဒဲးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထဲးလၢအကဲထီၣ်ဒဲးဒၣ်အသးလၢအဘၣ်ထွဲဒဲးဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီလၢထူလံၤဖဲတဖၣ်ဒဲးပုၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်အ
ဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်လၢညါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မတၢ်အိၣ်ဒဲးမူဒါလၢ *Equal Opportunity Act* အဖီလၢန့ၣ်လဲၣ်.

Equal Opportunity Act ကျၢ်ဘၢဝဲဒၣ်ကမ့ၢ်အလီၢ်အကျဲအလီၢ်ကဝီၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်,ပုၤဃုာ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒဲးမူဒါတခါ
လၢတၢ်ကထူးသံကွာ်ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီထီဒါပုၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်တသ့ဖဲအသ့န့ၣ်လီၤ.

"တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်"မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိမ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢလၢအဒိးလဲပုၤအဂၤတဂၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖဲးတဖၣ်တၢ်ဒိသဒါအိၣ်ဖဲလဲၣ်.

ပုၤမၤတၢ်ဖဲးတဖၣ်(ပုၤဃုာ်ပုၤမၤတၢ်ဖဲးတဖၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အလဲ,ပုၤမၤလိသ့ထီၣ်သးလၢတၢ်မၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အလဲဒိးပုၤပတံထီၣ်တၢ်မၤတဖၣ်)ဒိးပုၤမၤတၢ်တစီၢ်တလီၤလၢလံာ်
ဃံးဃာ်အဖီခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဒိသဒါအိၣ်-

- ဖဲတၢ်မၤအလီၢ်
- တၢ်လီၤလၢတၢ်သုးကိးအိၣ်(တၢ်ဟံပတုာ်သိလ့ၣ်အလီၢ်,တၢ်တူၢ်တံးတူၢ်တမ့ၢ်အလီၢ်တဖၣ်ဒဲးတၢ်ဟးလီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ)
- အခါဖဲမ့ၢ်,ဖိၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒဲးဒဲးတၢ်ဆီလီၤဟံလီၤတၢ်လီၤ(အဒိ,ပုၤတံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအတၢ်လဲးဟး)
- လၢလီၤပုၤယဲးအဖီခိၣ်တၢ်လီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢဒွန်ကလုာ်အဖီခိၣ်တၢ်ကွာ်တလီ, တၢ်ကတိၤဟးဂီၢ်ပုၤအလၢကပီၤဒဲးတၢ်ဒုးတူၢ်ဒုးခိၣ် ပုၤဂၤန့ၣ်လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤမ့ၢ်အလီၢ်ကိးဒဲးတၢ်မန့ၣ်လဲၣ်.

Equal Opportunity Act တြိဝဲဒၣ်ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်အိၣ်အီၤဖျိတၢ်မၤကစၢ်ဒိးပုၤမၤတၢ်ဖဲးတဖၣ်အဂၤခဲမဲလၢလံာ်
လီၤ. တၢ်အံၤဟံဃုာ်ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတၢ်သးဟ့ၣ်လၢပုၤကညိတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ(မၤအံၤပုၤပုၤမ့ၢ်ဖျိဖျိတဖျိဖျိခဲမဲလၢလံာ်), တၢ်ဃုာ်အုၣ်လီၤလၢအဆဲး,တၢ်ကရၢ
ကရိအပူၤတၢ်ကွာ်မၤတၢ်ဒိးတၢ်ထီဒါဝဲဒၣ်လုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- **ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီန့ၣ်** ကဲတၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤလိၤမ့ၢ်ဒါကွာ်ဒါကွာ်ခဲမဲလၢလံာ်သ့လီၤ. “ဒွန်ကလုာ်” ပုၤဃုာ်ဖဲးညှိအလွဲ,မ့ၢ်ပုၤ,ထံဖိကီၢ်ဖိ,ကလုာ်
ဒွန်တၢ်အိၣ်သးလၢညါမ့ၢ်မ့ၢ်ရှၢၢ်သဲးဘၣ်ထွဲဒဲးဒဲးဒွန်ကလုာ်လီၤဆီတခါန့ၣ်လီၤ.

ဒွန်ကလုာ်ဂိုဝ်းတိုက်ကွာ်တလီထီဒါလၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤလိၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲပုၤတဂၤဘၣ်တၢ်ရဲအီၤဖျိပုၤအဂၤတဂၤလၢတၢ်တတီၤတြိအပူၤမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဒွန်
ကလုာ်အယိန့ၣ်လီၤ.

အဒိန့ၣ်- တၢ်မၤကစၢ်တဂၤသမၤအတၢ်သးထီၣ်လီၤလၢလၢပုၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်အစၢၤအသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစရံၣ်လဲကဲတဂၤလၢအကံၢ်အစီထီၣ်ဘဲးတၢ်ဟံပနီၣ်တ
ဂၤမ့ၢ်လၢအဒွန်ကလုာ်အယိ,စံးဝဲဒၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဒဲးတၢ်သးထီၣ်လီၤလၢလၢ"ပုၤအိးစတြိလၢယါနီၢ်နီၢ်"တဂၤန့ၣ်လီၤ.

ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢအဒၢကွၢ်ဒၢကူန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်တခါလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်,ဖီလစံာ်မ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်လၢအဂ့ၢ်အခါးတဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်တကဲတၢ်ဘျးတၢ်ဖျိာ်မ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအတတီတၢ်တြၢ်အပူၤမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဒုဉ်ကလုာ်အယိန့ၣ်လီၤ.

အဒိန့ၣ်- တၢ်ကဆဲးကဆီအိၣ်န့ၣ်တဖျါထုးထီၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မၤလၢအလိာ်ဘၣ်ပုၤမၤကဆဲးကဆီတၢ်စ့ၤဂၤဒီးတၢ်န့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်တခါလၢကဘၣ်သ့ၣ်တၢ်ဒီးသ့ၣ်အဲးကလံးကျိာ်ဘျးဘျးဘျးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတမၤဘျးမၤဖျိာ်ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်ပုၤမၤကဆဲးကဆီတၢ်သန့ကတသ့အဲးကလံးကျိာ်ဘျးဘျးဘျးဘျးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်လၢအဂ့ၢ်အခါးဘၣ်ဖဲမ့ၢ်ကွၢ်တၢ်မၤအန့ၣ်တၢ်အိၣ်သးအခါန့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်တဲးဂီၤပုၤမၤအလၢကပီၤ** မ့ၢ်ကမ့ၢ်အကျိၤတၢ်သကံာ်ပဝးလၢအဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ပုၤမၤအဂၤလၢကသးဟ့ၣ်မ့ၢ်မၤန့ၣ်ဘၣ်ဖဲလဲပုၤတကၤမ့ၢ်ပုၤတကၤရှၢၢ်လၢအဒိးသန့ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဒုဉ်ကလုာ်မ့ၢ်တၢ်တၢ်ဘျးတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်လီၤဆီလၢတၢ်တဲးဂီၤပုၤမၤအလၢကပီၤဒီးဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤထီၣ်အဂီၢ်,ကွၢ်ဘၣ် ‘အဆၢဒိၣ် 3: တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢပတၢ်န့ၣ်ကျိၤဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်**Guideline: race discrimination in the workplace**အပူၤတက့ၢ်.

တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢတၢ်တဲးဂီၤလၢကပီၤဖဲအမ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးအခါန့ၣ်လီၤ.

အဒိန့ၣ်- မူဒါခိၣ်တကၤလၢအကိးပုၤမၤတၢ်ဖီတကၤလၢပုၤမၤအမံၤညါဒ်ပုၤမၤကမ့ၢ်သဲးစ့ၢ်မ့ၢ်လၢအကၢၣ်တကၤ,မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဒုဉ်ကလုာ်,စံးပုၤကိးဂၤဒီးလၢအအိၣ်ပဲလၢဒုဉ်ကလုာ်တခါအံၤန့ၣ်အကၢၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်အိၣ်တသ့,ဒီးဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖီအဂၤကသးဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်ဒုးတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်** မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖီတကၤဘၣ်တၢ်ရူၤအိၣ်အၢအၢသီမ့ၢ်လၢအဝဲတီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါမ့ၢ်မၤတၢ်ကဒုးကဒုၣ်တခါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢအအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤသးဟ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလၢတဖိးသဲးစ့ၢ်လၢအဂၤတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

အဒိန့ၣ်- ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအဟဲလၢကန့ၣ်တကၤလၢအဟဲဖျါထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကွၢ်တလီၤအတၢ်ဂ့ၢ်တခါန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအဆၢကတီၢ်လၢပုၤမၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်မၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤကန့ၢ်အိၣ်လၢအဟဲခိၣ်ဖျါတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ယမၤဟါမၤကွၢ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢယတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအလီၢ်အပူၤလၢကျိၤဒ်လဲၣ်.

လၢတၢ်ကမၤဟါမၤကွၢ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအဂီၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖီတဖၣ်ကဘၣ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်မၤအပတီၢ်တဖၣ်လၢကတုၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အမူဒါဖိးသဲးစ့ၢ်တဖၣ်လၢတဘၣ်ကွၢ်တလီၤထီၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အမူဒါလၢအဂၤလၢတၢ်ကဒိသဒိးခိၣ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢဒ် Equal Opportunity Act စံးဝဲအသိးပုၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးအလၢအပုၤန့ၣ်လီၤ.

ဘိးထီၣ်ရဲယါခွဲးယာ်တုၤသိးထဲသိးဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝဲခွဲးယာ်အခိၣ်မံးရှၢၣ် (Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission) မၤကဲထီၣ်တုၤလံတီၤပတီၢ်အဖျါကတၢ်ယဲၢ်ခါလၢတၢ်မၤကစၢ်ခဲလၢကလူၤပိာ်မၤထွဲလၢကဒုးမံၤသ့ၣ်မံၤသးမူဒါလၢအဂၤဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤအလီၢ်လၢအထီၣ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤပုၤသးဟ့ၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တီၤပတီၢ်တဖၣ်ကျိၤဘၢ-

- တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကထံၣ်သ့ၣ်ညါဒုဉ်ကလုာ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအဂီၢ်လီၤ
- မ့ၢ်တၢ်ကဒိသဒိးဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤလၢအကဲထီၣ်အသးခိၣ်ဖျါသန့တဖၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိအလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢန့ၣ်ဒ်လဲၣ်
- မ့ၢ်တၢ်ကခိၣ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤဖဲမ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးအခါတုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်ဒ်လဲၣ်.

တီၤပတီၢ်အဖျါကတၢ်လၢတၢ်ကဒိသဒိးခိၣ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤန့ၣ်လီၤ

- 1. တီၤပတီၢ် 1: တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ဒုဉ်ကလုာ်ဂုဉ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအတၢ်အိၣ်သး
- 2. တီၤပတီၢ် 2: ဖီလစံာ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်
- 3. တီၤပတီၢ် 3: တၢ်ကရၢကရိအလုာ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
- 4. တီၤပတီၢ် 4: တၢ်ဟံဖျါထီၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢ
- 5. တီၤပတီၢ် 5: တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဆူညါ

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါအဂီၢ်,ထုးထီၣ်န့ၣ်ခိၣ်မံးရှၢၣ်**Guideline: Race discrimination in the workplace** လၢလီၤကျိၤခိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ humanrights.vic.gov.au/resources မ့ၢ်တမ့ၢ်ခိၣ်ဖျါ QR နီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤတၢ်ပညိၣ်လီၤအိၣ်ထဲဒၣ်လၢတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျိၤအဂီၢ်ဒီးလီၤ. တမ့ၢ်တၢ်မၤပုၤသဲးစ့ၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်.